

KLAGANDE

1. Lars Hasselkrans, Smedby Djuravägen 46, 793 50 Leksand
Ombud: Anne Rosendahl, Smedby Djuravägen 46, 793 50 Leksand
2. Anna Liss dödsbo, c/o Bengt Liss, Källberget Millingsvägen 6, 793 35 Leksand
3. Lars Matspers
Ombud: Anders Torpmark, Näckens väg 9, 793 35 Leksand
4. Dödsboet efter Niss Karin Eriksson
Företrädare: Margareta Nilsson, Västänvik Skolgattu 2, 793 92 Leksand
5. Stig Nyberg, Styrjöbo Nisesgattu 2, 793 92 Leksand
6. Jan Nygård, Tyskgattu 8, 793 60 Siljansnäs
7. Lars Skog, Inedalsgatan 8, 112 33 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets beslut den 12 maj 2022 i ärende nr W13597

SAKEN

Omarrondering av västra Leksand

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Lantmäteriet, LM, avslutade den 12 maj 2022 en förrättning avseende omarrondering av västra Leksand. Därvid fattade myndigheten flera beslut; bl.a. ett fastighetsbildningsbeslut, ett tillträdesbeslut, ett ersättningsbeslut samt ett beslut att avsluta förrättningen.

YRKANDEN M.M.

Lars Hasselkrans, ägare av Smedby 1:20, har överklagat fastighetsbildningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska besluta att vissa äldre gränsmarkeringar som förkommit, ska återställas.

Anna Liss dödsbo, ägare av Yttermo 2:17, har påpekat en del saker i förrättningshandlingarna som dödsboet anser vara felskrivna. Dödsboet har yrkat på dels att tillsändas kartor och förteckning på bysamfälld mark med belopp på olika bestånd, dels att den fastighetsrättsliga beskrivningen, beträffande Yttermo 2:17, kompletteras med att fastigheten innehar 0,15 % i samfälligheten Yttermo s:92.

Lars Matspers, ägare av Mjälgen 6:10, har överklagat fastighetsbildningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra detta så att tilldelningen av mark till honom minskar på så sätt att det inte ingår myrmark i hans fastighet. Han vill fortsätta att äga sin fäbodfastighet orörd, varför han anser att den inte borde ha ingått i omarronderingen.

I andra hand har han yrkat att mark- och miljödomstolen ska döma i enlighet med en överenskommelse som han kan komma att träffa med sina grannar. Någon sådan överenskommelse har emellertid, trots föreläggande om att precisera yrkandet, inte inkommit till domstolen.

Niss Karin Erikssons dödsbo har överklagat ersättningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra det så att hela ersättningen till Västannor 28:37 utbetalas till Niss Karin Erikssons dödsbo. Detta mot bakgrund av att det varit fel av inskrivningsmyndigheten att avslå begäran från Niss Karin Erikssons dödsbo att ensam få lagfart på Västannor 28:37.

Stig Nyberg, ägare av Styrjöbo 7:13 och Ytteråkerö 25:13, har överklagat fastighetsbildningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra detta så att de tre små områden som inte genom beslutet ändrades till sin utsträckning (Styrjöbo 7:13, skiftena 5 och 6 samt Ytteråkerö 25:13, skifte 6), tillsammans bildar en fastighet med en egen fastighetsbeteckning, i stället för att de ingår i hans omarronderade markinnehav.

Jan Nygård, ägare av Västanvik 53:1, har överklagat fastighetsbildningsbeslutet och reservationsvis även ersättningsbeslutet. Han har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra fastighetsbildningsbeslutet. I andra hand har han yrkat att domstolen ska ändra ersättningsbeslutet. Han har även överklagat att LM inte reparerat en skada som LM åsamkat hans fastighet för 30 år sedan.

Lars Skog, ägare av Styrjöbo 4:29, har överklagat ersättningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska reducera ersättningsbeloppet.

DOMSKÄL

Med stöd av 16 kap. 8 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, avgör mark- och miljödomstolen målet utan att hålla sammanträde.

Lars Hasselkrans överklagande

Såvitt framkommit avser Lars Hasselkrans överklagande inte något som tillkommit genom fastighetsbildningsbeslutet den 12 maj 2022. De missförhållanden som Lars Hasselkrans avser med sitt överklagande beror alltså inte på LM:s beslut. Lars Hasselkrans överklagande av LM:s beslut den 12 maj 2022 ska därför avslås.

Anna Liss dödsbos överklagande

Mark- och miljödomstolen prövar, efter ett överklagande, om LM:s beslut är riktigt. Vad Anna Liss dödsbo yrkat om att tillsändas vissa handlingar ligger inte inom ramen för vad domstolen kan pröva. Domstolen prövar därmed endast om fastigheten ska inneha en andel i samfälligheten Yttermo s:92.

Anna Liss dödsbo har inte angivit någon grund för sitt yrkande om att det ska antecknas i förrättningsaktens beskrivning att Yttermo 2:17 har 0,15 procents andel i Yttermo s:92. Mark- och miljödomstolen kan konstatera dels att fastigheten enligt fastighetsregistret inte hittills har haft någon andel i Yttermo s:92, dels att det inte i överklagandet angivits någon anledning till att sådan andel skulle tillkomma genom LM:s fastighetsbildningsbeslut den 12 maj 2022. Något skäl att ändra LM:s fastighetsbildningsbeslut har således inte framkommit. Överklagandet ska därför avslås.

Niss Karin Erikssons dödsbos överklagande

Niss Karin Erikssons dödsbo har invänt mot att tidigare ha fått avslag från inskrivningsmyndigheten på sin ansökan om att få lagfart på 1/1 av Västannor 28:37, vilket nu resulterat i att ersättningen till denna fastighet enligt aktuellt ersättningsbeslut fördelas delvis på de lagfarna ägare som detta dödsbo anser felaktigt noterats som lagfarna ägare i lagfartsregistret.

Enligt 4 kap. 11 § första stycket FBL gäller följande. *I den utsträckning som är påkallad med hänsyn till fastighetsbildningens art och förhållandena i övrigt skall lantmäterimyndigheten utreda vilka som i egenskap av ägare till fastighet eller på annan grund är sakägare. Den som har lagfart på fastigheten anses som ägare, om det ej visas att fastigheten tillhör annan.*

Det har i målet framkommit att inskrivningsmyndigheten tidigare beslutat att det arvskifte som nu inlämnats till mark- och miljödomstolen, inte föranleder ändring av lagfarterna i Västannor 28:37 på det sätt Niss Karin Erikssons dödsbo nu önskar. Niss Karin Erikssons dödsbo förmådde således inte visa att fastigheten ägs på annat sätt än enligt lagfartsregistret. Det var därmed rätt av LM att, med stöd av ovan citerat lagrum, anse fastigheten ägd enligt uppgifterna i lagfartsregistret. Då det inte hos mark- och miljödomstolen framkommit något nytt i frågan, saknas skäl att ändra ersättningsbeslutet. Överklagandet från Niss Karin Erikssons dödsbo ska därför avslås.

Jan Nygårds överklagande

En lantmäterimyndighet har i sin myndighetsutövning utredningsplikt och tar därmed själv fram underlag till sina beslut. I domstol är det istället parterna som i dispositiva frågor får ange yrkanden och grunder samt redovisa de omständigheter och den bevisning som de vill åberopa.

I fråga om Jan Nygårds överklagande av de beslut som LM fattade den 12 maj 2022, är mark- och miljödomstolens uppgift att bedöma om respektive beslut är riktigt mot bakgrund av vad Jan Nygård anfört.

Jan Nygård har emellertid, trots föreläggande därom, inte anfört att något annat specifikt sätt att utforma fastighetsbildningsbeslutet på skulle, bättre än LM:s beslut, uppfylla de lagstadgade villkor som LM och mark- och miljödomstolen har att pröva. Mark- och miljödomstolen kan inte heller själv se att något sådant alternativ framkommit inom ramen för hans överklagande.

Domstolen bedömer att det inte har framkommit skäl att ändra något av LM:s beslut med anledning av Jan Nygårds överklagande. Hans överklagande ska därför avslås.

Beträffande den del av Jan Nygårds överklagande i vilken han anfört att LM vägrar reparera en skada som LM orsakat hans fastighet, kan domstolen konstatera att skadeståndsfrågor inte kan lösas av en mark- och miljödomstol inom ramen för ett överklagande av en lantmäteriförrättning, utan får hanteras i annan ordning.

Lars Matspers och Stig Nybergs överklaganden

Enligt 5 kap. 6 § andra st. FBL gäller följande. *Kan syftet med fastighetsregleringen vinnas genom olika utföranden, ska regleringen verkställas på det sätt som föranleder minsta olägenhet utan att lönsamheten eller utbytet i övrigt oskäligt försämras.* Det ankommer nu på domstolen att avgöra om det – gentemot denna regel – var fel av LM att avslå yrkandet i förrättningen från Lars Matspers respektive Stig Nyberg om undantag från omarronderingen för respektive fäbodstuga.

LM har i skälen för beslutet (s. 4 i förrättningsprotokoll PR7) angivit följande.

Ett flertal fäbodpar och byar ingår i omarronderingen i västra Leksand. Generellt har endast fäbodgård eller hus med tillhörande tomt undantagits från omarronderingen. I Ljusbodarna har ett större område undantagits på grund av de s.k. NOKÄS-bidragen där markägarna förbundit sig att ta hand om marken på ett visst sätt under en viss tidsperiod.

Det framgår av förarbetena till FBL att avsikten var att vid bl.a. omarronderingar ge förrättningsmännen relativt fria händer att bestämma omfattningen på förrättningen så att största möjliga fördel erhålls (prop. 1969:128 s. 365 n). Det är således inte till följd av lag nödvändigt att t.ex. endast mark för jord- och skogsbruk ingår i omarronderingen. När LM avgör vad som ska ingå respektive undantas måste emellertid bestämmelsen i 5 kap. 6 § andra stycket FBL följas.

Den ändring av marktilldelningen som Lars Matspers respektive Stig Nyberg yrkat skulle måhända ha kunnat ge just deras fäbodfastigheter större fördelar än det överklagade beslutet. En sådan förändring medför dock följdändringar för flera fastigheter, sannolikt i flera led, samt förnyade värderingar och ändringar i ersättningsbeslutet. Det har inte visats eller gjorts troligt att ett återförvisande till LM för att göra om omarronderingen med den av Lars Matspers respektive Stig Nyberg yrkade justeringen inkluderad, totalt sett för alla därav berörda fastigheter skulle föranleda en, jämfört med det överklagade beslutet, mindre olägenhet utan att lönsamheten eller utbytet i övrigt oskäligt försämras (5 kap. 6 § andra stycket FBL).

Det har således inte framkommit att LM med omarronderingen som helhet inte skulle ha uppnått att totalt sett åstadkomma det ”bästa möjliga ekonomiska nettoresultat”, som enligt förarbetena till FBL (prop. 1969:128 s. 366) ska vara vägledande. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att fastighetsbildningsbeslutet inte står i strid mot 5 kap. 6 § FBL. Överklagandena från Lars Matspers och Stig Nyberg ska därför avslås.

Det kan noteras att det överklagade fastighetsbildningsbeslutet inte hindrar Lars Matspers och Stig Nyberg att var för sig hos LM ansöka om förrättning för provning av om respektive här framfört önskemål skulle kunna genomföras.

Lars Skogs överklagande

En lantmäterimyndighet har i sin myndighetsutövning utredningsplikt och tar därmed själv fram underlag till sina beslut. I domstol är det istället parterna som i dispositiva frågor får ange yrkanden och grunder samt redovisa de omständigheter och bevis som de vill åberopa.

I fråga om Lars Skogs överklagande är mark- och miljödomstolens uppgift att bedöma om LM:s ersättningsbeslut är riktigt mot bakgrund av vad Lars Skog anfört. Lars Skog har emellertid, trots föreläggande därom, vare sig konkret visat vad som är fel i LM:s ersättningsbeslut eller vilket belopp ersättningsbeslutet istället borde avse beträffande hans fastighet. Något skäl för domstolen att ändra ersättningsbeslutet med anledning av Lars Skogs överklagande har därmed inte framkommit. Hans överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-02)

Överklagande kan ske senast den 27 oktober 2022.

Anna Hagstad

Björn Rossipal

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Hagstad och tekniska rådet Björn Rossipal.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.